

TNC och världen

5. 瑞士技术术语中心术语库 (TERMODOK)

1968年开始组建,从术语汇编自动化着手,到1978年达到今天的高度自动化水平,现在的TERMODOK已是第四代,拥有75,000条术语可供使用。

6. 德意志联邦共和国语言管理局术语库 (LEXIS) -

1966年开始输入第一批术语,其容量为120,000条,现在已建立起一套完整的操作系统,广泛向翻译人员提供服务,可把英、俄、法文的科技论文译成德文,截至1976年就拥有900,000条术语,其中有40,000条属于电工学术语。

7. 全苏技术情报、分类和编码科学技术研究所 (Всесоюзный научно-исследовательский институт технической информации, классификаций и кодирования)

创建于1979年,当时输入各类术语120,000条,近几年有了颇大的发展,其科技术语工作在苏联科学院的科技术语委员会内有着雄厚的基础和设备。

8. 丹麦术语库 (DANTERM)

1975年由哥本哈根商业高级研究院筹建,1980年投入使用,现已具有先进系统的术语库,专门供给学者、教授在科研、教学中使用,他们十分重视新术语的推广和使用。

会议中哥本哈根经济专门学校皮西特 (H. Picht) 教授向我们介绍,该校也有相当规模的术语数据库,主要为翻译和编订辞典之用。

9. 西门子公司术语库 (TEAM)

1967—1968年于慕尼黑建成,其目的是向广大用户提供全部术语信息。该库功能很强,英语、法语、西班牙语、俄语、意大利语、葡萄牙语、荷兰语、德语等均可自由输入输出和互译。1976年就拥有3,000个存储单元,750,000条术语,是目前规模最大的术语库之一。

10. 博利瓦尔大学术语库 (BTUSB)

1979—1980年建成,其目的是收集、储存技术术语,近年来也传送标准术语。

最近加拿大拉法尔大学隆多教授寄来大量有关术语数据库资料,由于翻译力量薄弱,尚未整理,英国曼彻斯特大学萨格尔 (Sager) 教授也来信介绍英国术语数据库的情况,这里就不一一论述了。

结 语

我国自然科学术语工作,既有优良的光荣传统,又有雄厚的基础,但若从当代术语学角度从事研究和命名,可能尚处在启蒙阶段。当务之急,应首先建立起专门术语研究机构,以使我国科学技术术语的统一工作,建立在术语学的理论与方法论的基础上。其次是强化科学技术术语的统一与审定机构,早日统一我国自然科学术语,并使其规范化、标准化。第三,根据我国科学技术发展的水平,积极地筹建全国的科技术语库,以便适应我国科学技术现代化建设的需要。

Innehåll:

Datorer till alla s 3

Informationssamhället och språket s 4

Symposium i Uppsala om skrivande s 6.

TNC – svensk representant i ITC s 7

World Translations Index s 8

EUROTERM Maastricht s 9

Ny utgåva av Plan- och byggtermer s 10

Nordterm-samarbete i ny form s 10

Ur terminologikalendern s 10

Termfrågor i urval s 11

Termregister 1988 s 12

Det fullständiga programmet för Nordterm-symposiet i Danmark, 2-3 juni, har nu kommit.

Kontakta Anna-Lena Bucher på TNC, tfn 08-735 85 25, för program och anmälningsblankett.

TNC-Aktuellt

Nyhetsblad för TNCs medlemmar.

TNC är en ideell förening och har till uppgift att verka för att en lämplig teknisk terminologi skapas och används inom offentlig förvaltning, näringsliv, utbildningsväsen och massmedier.

Redaktion:

Berit Björk
Åsa Holmér

Prenumeration:

Elisabeth Lindström

Postadress:

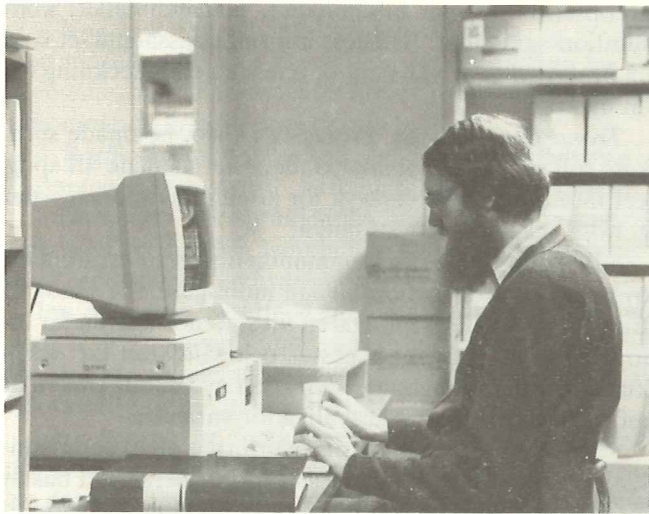
Västra vägen 9 C, 171 46 Solna
Telefon: 08-735 85 25
Telefax: 08-27 32 86
Postgiro: 55 60 12-3
Bankgiro: 711-1925

TNC-Aktuellt utkommer med 4 nummer per år och kostar 100 kr för en helårsprenumeration.
Eftertryck tillåts om källan anges.

gotab 88060, Stockholm 1989

**Som framgår av
bakgrunden på
framsidan har ryktet
om TNCs termbank
Termdok nått även
Kina.**

Datorer till alla

Det senaste decenniet har för industriländerna kännetecknats av en allt snabbare utveckling i riktning mot ett datasamhälle. Att lagra information i maskinläsbar form förekommer från det lokala snabbköpets streckkod till industriella tillämpningar som lagerhållning eller datorstödd konstruktion.

Perioden har kanske inte alltid varit bekymmersfri och i en del fall har datoriseringen av verksamheten gett upphov till betydande omställningsproblem. På sina håll har man gått litet för snabbt in i dataåldern utan att egentligen ha klart för sig vilka krav man skulle ställa på sitt datorsystem och, vilket är ännu allvarligare, vilka krav en omställning kommer att ställa på verksamheten och personalen. När det gäller TNC har vi ju här en verksamhet som är ganska idealisk för datorisering. Vi hanterar stora mängder information i form av termer och definitioner som vi vill kunna komma åt att bearbeta på ett enkelt sätt. Vi vill kunna sortera materialet efter olika profiler för att sedan sammanställa det för sättning och tryckning.

Vi har också haft datorn i tjänst sedan länge. Introduktionen skedde redan i mitten på 70-talet då en minidator av märket Datapoint installerades, som senare byggts ut i etapper. Arbetet med datorn har sedan 1982 skett via fyra arbetsplatser, terminaler, utplacerade på olika ställen i våra lokaler.

Bättre tillgänglighet

Verksamheten har emellertid under åren kommit att gå mot hanterande av allt större informationsmängder och med det ett behov av att kunna utnyttja datorkraften bättre. Några samverkande positiva faktorer har här hjälpt oss att kunna ta nästa steg mot en mer rationell informationshantering.

En av faktorerna är att våra nya fina lokaler i Solna är väl lämpade för en datorutbyggnad, en annan att vi fått ett anslag för datorinköp från den numera avvecklade Delegationen för vetenskaplig och teknisk informationsförsörjning, DFI.

I första hand var önskemålet att få fler datorarbetsplatser genom en utökning av antalet terminaler. En genomgång av den allmänna arbetssituationen visade emellertid att det med stor sannolikhet skulle vara mest rationellt att varje tjänsteman hade tillgång till en egen terminal placerad på tjänsterummet. Detta skulle dock i sin tur kräva inköp av ett större antal terminaler, något som visade sig möjligt genom ett villkorslån från TNCs gamla stödjare Styrelsen för teknisk utveckling, STU.

Vi bygger nätverk

Hela datorlösningen bygger på fortsatt utnyttjande av vårt ursprungliga minidatorsystem Datapoint 8600 kompletterat med en fildator, ett större skivminne och en s k tapebackup. Tillgången till detta system sker sedan via ett ARC-nät. Varje tjänsterum ansluts till nätet via en terminal.

Nästa steg blev valet av terminaler och här kom vi att välja att låta dessa bestå av persondatorer. Merkostnaden för att kunna använda persondatorer visade sig vara fullt överkomlig och den lösningen innebär stor flexibilitet inför TNCs framtida utveckling. Ett stort utbud av programvara finns för persondatorer i s k DOS-miljö, varför vi har öppnat dörren för kommande arbetsuppgifter av annat slag.

De datorer vi köpt är alla av fabrikat Victor typ V 286A. De är utrustade med två diskettstationer, en för 5 1/4-tumsdisketter och en för 3 1/2-tums. En finess med den valda datorn är att den har uttag för en hårddisk av plug-in-typ. Det är alltså möjligt att i en framtid förse datorerna med hårddisk på ett enkelt sätt om så skulle bli önskvärt.

Persondator plus CD-spelare

Ett av TNCs mest intressanta projekt är den CD-skiva, eller CD-ROM-skiva som en sådan läsbar skiva kan kallas, som vi tagit fram och där vi har lagrat alla TNCs ordlistor (en skiva som för övrigt kommer i en ny version våren 1989 – men därom mera i annat sammanhang). För att kunna plocka ut information från skivan fordras dels en persondator, dels en CD-spelare av speciell typ.

I vår utbyggnad ingår också att öka vår service när det gäller att svara på termfrågor. Som ett led i detta kommer under våren 1989 tre av handläggarna att förses med CD-spelare för att snabbare kunna klara av den servicen. Kraven på en persondator som skall betjäna en CD-spelare är att den har hårddisk och därför har också dessa tre datorer redan från början försetts med sådana.

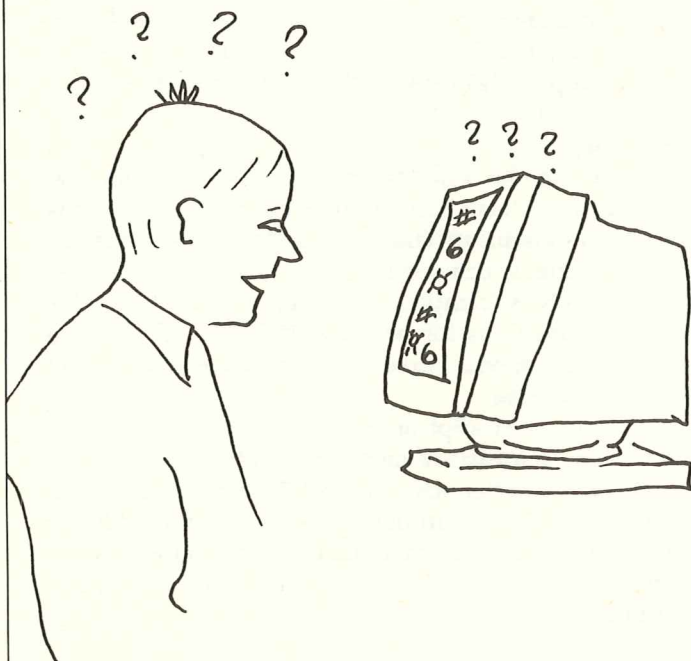
Lösningen med persondatorer i stället för enklare terminaler gör också att vi på sikt kan utnyttja desktop-metoder för framställning av enklare ordlistor, TNC-Aktuellt och liknande.

När detta skrivs har vi fått våra persondatorer, och kablarna för ARC-nätet är dragna. Inkopplingen av datorerna på nätet kommer att ske under januari.

För en organisation av TNCs slag är personalens kompetens av ytterligare stor betydelse men utan verktyg hjälper inte kompetensen långt. Nu tycker vi att vi fått de verktyg vi behöver för att kunna arbeta effektivt.

Staffan Ulvönäs

Informationssamhället och språket

Språkvårdsgruppens årliga konferens om språket i något perspektiv hade i år temat "Informationssamhället och språket". Runt 100 personer kom till hörsalen Bella Venezia i Rosenbad för att delta i debatten eller höra vad den skulle leda fram till.

Panelens inlägg

Först ut av panelens deltagare var *Emin Tengström*, professor i humanekologi i Göteborg.

Han ansåg att det idag finns ett farligt och felaktigt sätt att se på samhället som ett informationssamhälle. Det är det synsätt som innebär att man tror att vi står inför en ny epok, en ny tid.

– Från början är det agrara samhället. Så småningom övergår det agrara samhället i det industriella, och när mer än 50% av den totala arbetskraften sysslar med information har vi informationssamhället här, anser de som tror på myten.

– Mytbildarna, bl a dataföretagen, Televerket, sprider denna myt – de tjänar företagsekonomiskt på att folk tror att vi håller på att träda in i informationssamhället.

Beteckningen informationssamhället bör, enligt Emin Tengström, ges en tämligen harmlös användning. Det bör stå för ett samhälle som utnyttjar informationstekniken och som använder informationshantering. Det sättet att se på informationssamhället fogas in i samma be-

greppsstruktur som bilsamhället, manssamhället, konsumtionssamhället. Således, informationssamhället som en *beskrivning* av vår samtid, inte som en beteckning för en ny epok.

Trond Berg Eriksen, professor i Oslo, betonade språkets roll som situationsskapande. Han menade att språket inte bara är ett verktyg för kommunikationen – det ger oss också ett sätt att tänka.

– I "vanlig" språklig kommunikation ges dessutom ett överflöd av information mellan mottagare och sändare. Berättaren knyter mottagaren till sig; mottagaren får information av sändarens gester och sändaren får också kunskap om mottagaren. Men i den nya datatekniken är mottagare och sändare osynliga för varandra.

– Risken med elektronisk överföring eller kommunikation via datorer är att språket formaliseras, det består av en massa klichéer och fasta fraser som inte kan modifieras. I en ovanlig situation som dataprogrammet inte är förberett för kan man inte förstå varandra. För maskinen kan inte berätta, bara ge enkel anonym information.

Jan Svensson, som är docent i nordiska språk i Lund, forskar i orsakerna till språkets förändringar. Han ser informationstekniken som den starkast påverkande kraften bakom de kommande decenniernas språkförändring. Jan Svensson tog upp sju områden där man använder datorer och där vårt språk kan påverkas.

- 1) *Uppbyggnad av databaser* ger indirekta effekter på språket. Texten som man vill ha in anpassas till de mallar som databasen utgör.
- 2) *I kontakten mellan myndigheter och medborgare* blir det allt svårare för medborgarna att få enkla svar från en människa; myndigheterna tar allt oftare datorerna till hjälp. Svaret från en dator som t ex diagnosticerar din sjukdom blir trubbigt och okänsligt.
- 3) *Under användandet av datorn som spel och underhållningsartikel* avstannar eller upphör helt den språkliga kommunikationen. Förhoppningsvis stimuleras annan typ av kreativitet.
- 4) *Att tidningsredaktioner datoriseras* kan i värsta fall leda till att korrekturavdelningen på tidningen försvinner. Tidningen förlorar då de viktiga språkvårdarna.
- 5) *Ordbehandlare i eget arbete* blir allt vanligare. Det kan göra att produktiviteten ökar, vilket kan vara både av ondo och av godo. Ordbehandling kan få en att gärna putsa och feja i texten och på så sätt ge en bättre texter än förr, men det kan också förleda en att tro att den vackert utskrivna texten är utan fel.
- 6) *I skolans skrivundervisning* används datorer och den utvecklingen har gått hand i hand med processororienterad skrivning (en typ av skrivmetod där bl a hög grad av textbearbetning ingår).
- 7) *I språkforskningen* använder man datorer för att simulera mänskligt språk, vilket ger oss möjligheter att få reda på nya omständigheter om språket. Datorer används också som hjälpmedel till handikappade.

– Kunskapen om informationssamhällets effekter är otillräcklig, ansåg Jan Svensson. Det behövs mer forskning på området. En del forskare har inlett undersök-

ningar om hur man gör när man skriver men det behövs bredare studier.

– Vad behöver då språkvården veta? Jo, så mycket som möjligt om t ex vilken effekt ordbehandling har på skribenterna och deras texter för att kunna ge långsiktiga rekommendationer i språkvård.

– Språkvården bör också ge konkret rådgivning i "kommunikationsvård", vård av språkbrukets villkor.

– Dessutom bör språkvården också vara offensivare, inte med att utfärda bannbullor för enskilda personer, utan offensiva på en institutionell nivå.

Jan Svensson avslutade med en förhoppning om att pengar och resurser kunde samlas in och läggas i en pott för att sedan användas till satsningar på utforskningen av informationssamhällets effekter.

Berit Holmqvist, forskare vid Århus universitet, utbildar folk som skall bygga datasystem. Hon påminde om att datamaskinen inte är något annat än ett symboliskt verktyg, och ett medium. Många tycks ha en rädsla för stora system som grundar sig på tron att datorn är en organism som lever sitt eget liv. Man glömmer lätt att det faktiskt är någon som programmerat maskinen.

Berit Holmqvist har undersökt språket på Postgirot i och med att man där datoriserade arbetet. En viktig fråga att ställa sig i ett sådant skede är: vems språk skall bestämma språket i datorsystemet? De som använder datorn och de som reparerar den har nämligen olika syn på hur detta språk skall se ut. Det är därför viktigt att man har språkpolitiska diskussioner på arbetsplatsen innan man inför ett nytt system.

Berit Holmqvist ansåg avslutningsvis att man inte skall överdriva "faran" med datoriseringen av arbetsplatser. Folk slutar inte prata med varandra för att de fått datorer i arbetet.

Språkexperten på regeringskansliet *Kenneth Larsson* gav ett illustrativt prov på hur datafolket talar och skriver. Det finns många engelska uttrycksätt som är överförda, halvsmälta eller direkt lånade till svenskan. Han citerade en riksdagsman som menade att engelskan skall försvinna från den del av datorsystemet som användarna och allmänheten kommer i kontakt med, t ex tangentbord och manualer. Dessutom verkar svenskspråkiga tangenter och manualer idag vara ett bra konkurrensmedel, något som även skulle tilltala datorfabrikanterna.

Sten Kallin från IBM avslutade anförandena från panelen med att berätta om vilka insatser ett datorföretag som IBM gör för en klar och enhetlig svenska. Förutom mycket omfattande översättningsverksamhet försöker företaget uppnå språklig kvalitet på följande sätt:

- korrekturläsning av kvalificerade medarbetare
- faktagranskning av produktspecialister inom och utom IBM
- månatliga översättarmöten som bestämmer termer och språkbruk
- omfattande försök att ensa språkbruket inom IBMs olika arbetsområden
- kvalitetskontroll av språket i form av stickprov
- kontinuerligt underhåll av språkbruket utfört av inhyrda språkkonsulter
- deltagande i TNCs och i SIS dataordkommitté
- egen terminologidatabas som ständigt förnyas och förbättras.

Debattinlägg

Panelens inlägg utgjorde ett avstamp inför den debatt som följde. TNC-Aktuellt återger några av de tankar som förmedlades under debatten:

Lars Melin, forskare i nordiska språk, Stockholm:

– Jag tycker att bilden av informationssamhället har varit alldeles för negativ. Vi skall ta fasta på möjligheten att sprida information och inte utgå från att vi sprider för mycket information. Redan på agrartiden fanns det information och informationsproblem.

Jan Svensson:

– Det är i och för sig sant att informationsproblem funnits tidigare. Men med bl a datorteknikens hjälp har informationsspridningen en omfattning som aldrig förr. All sorts information når så många idag och vi vet alldeles för lite om hur det påverkar oss. *Det* måste vi ta reda på!

Emin Tengström:

– Jag kan inte vara negativ till något som jag inte tror finns. Men – det är allvarligt om vi är osäkra på hur vi skall tolka de pågående samhällsförändringarna.

Olle Josephsson, Uppsala universitet:

– Vad är en "minimal kommunikativ kompetens" inom de närmaste 20 åren, dvs vad behöver man i den närmaste framtiden allra minst kunna för att göra sin rätt gällande i en demokrati? Skall alla kunna hantera en dator eller är det bara en viss del av befolkningen som kommer att arbeta med det? Att veta det skulle ge oss en fingervisning om var språkvården skulle kunna sätta in sina krafter.

Jan Svensson:

– Analfabetismen fanns långt in i vårt sekel. Nu kan vi skönja en ny sorts analfabetism. De som har kunskapen ser till att vidga klyftan till andra grupper. Skolans och språkvårdens uppgift måste vara att se till att alla skall kunna hantera enklare datorer.

Bengt Mölleryd, Statskontoret:

– Är det språket som kommer att bli framtidens nya konkurrensmedel? Kommer retoriken att växa? I så fall är väl språkvårdaren framtidens miljonär, den som besitter det bästa humankapitalet?

Berit Holmqvist:

– I Danmark har intresset för språkvetenskap länge varit mindre än här. Nu växer plötsligt intresset för språk fram – fast från ett nytt håll – nämligen från studenter som studerar informationsvetenskap!

Emin Tengström:

– Mer och mer tid ägnas numera åt muntlig kommunikation, detta trots den ökade elektroniska kommunikationen.

Jan Svensson:

– Retoriken är viktig! Fler och fler skaffar sig hellre information genom att lyssna än genom att läsa.

Trond Berg Eriksen:

– Informationstekniken skapar en helt ny miljö och denna människoskapade miljö betyder mer än naturen. Att kalla datorer för verktyg är skryt! Man ger då intryck av att man kan överblicka konsekvenserna av informationstekniken, och det kan man inte! Det finns en fatalitet inbyggd i dessa nya instrument. Filosofiska diskussioner är här nödvändiga.

Symposium i Uppsala om skrivande

Hur går man tillväga när man skriver? Vad finns det för olika strategier? Skriver man på ett annat sätt på en ordbehandlare?

Frågor som de här dryftades under ett tre dagar långt nordiskt symposium om skrivande i november. Det var ASLA, den svenska föreningen för tillämpad språkvetenskap, som ordnade det här symposiet i Uppsala, ett i raden av ASLAs årliga symposier rörande språkvetenskapliga frågor.

Under symposiet talade sex plenarföreläsare om skrivande som lärometod, skrivande i skolan, skrivande ur ett textlingvistiskt perspektiv, skrivträning inom process-tänkandets ram, metakunskapens roll vid skrivande och kollektivt och anonymt skrivande hos myndigheter. Förutom plenarföreläsningarna innehöll symposiet tre parallella sektioner med sammanlagt tjugosju föredrag.

Forskning om skrivande på dator

Tre forskare presenterade vad de kommit fram till när de på olika sätt undersökt vilka strategier skribenter har när de skriver på ordbehandlare.

Kerstin Severinson Eklundh från Tekniska Högskolan i Stockholm har inom projektet "Datorstött författande" skapat ett program för s k datorloggning. Loggningen går till så att alla tecken som skrivs på tangentbordet lagras i en s k loggfil. Detta innebär att man registrerar såväl den text som skrivs av en försöksperson som de kommandon han eller hon utför, inklusive revideringar och pauser i skrivprocessen. Dessutom görs en kontinuerlig tidsregistrering med en sekunds noggrannhet.

De data som samlas in på detta sätt kan dels behandlas i ett statistikprogram för att t ex sammanställa användningen av textsystemets kommandon, förekomsten av pauser etc, dels kan man använda loggfilerna som utgångspunkt för att manuellt söka identifiera episoder i skrivprocessen och kartlägga skrivstrategier. Dessutom kan filerna användas tillsammans med ett särskilt program för att i efterhand "spela upp" en skrivsession, vilket är av intresse t ex då man vill samla in en försökspersons kommentarer till sin skrivprocess.

Enligt Severinson Eklundh är loggning av en textbehandlingssession ett mycket kraftfullt stöd för forskare som vill studera skrivprocessen. Till skillnad från de flesta andra observationsmetoder ger denna metod en fortlöpande exakt dokumentation av författarens arbete med texten. Metoden ger också möjligheter att studera hur egenskaper hos textbehandlingsprogrammet påverkar författarens strategier.

Fördelarna med den här metoden är att allt som skrivs registreras, att metoden utgör ett minimalt störningsmoment, att resultatet sedan finns i datorlagrad form, vilket ger möjligheter till efterbehandling, och att problem vid interaktion med datorn kan studeras.

Inom samma projekt vid KTH arbetar *Eleanor Wikborg*. Hon skall studera den variation som finns hos ett

tiotal icke-professionella skribenter när de använder ordbehandlaren för att skriva längre rapporter (mer än 4 A4-sidor) på sina arbetsplatser. Hon vill ha svar på bl a följande frågor: Hur utnyttjar försökspersonerna ordbehandlaren i skrivprocessens olika stadier? T ex hur mycket används ordbehandlaren under "förarbetet", dvs för att pröva idéer? När skribenten når omarbetningsstadiet, vad är proportionerna mellan redigering av ytspråkliga aspekter, ändringar i textens struktur, och ändring eller omformulering av textens grundläggande idéer?

Dessa frågor ställs till försökspersonerna i en enkät. Dessutom får de i en uppföljande intervju beskriva hur de själva uppfattar sitt sätt att författa text i samband med ordbehandling.

Vad tyckte då de hittills intervjuade försökspersonerna var positivt respektive negativt med skrivandet på ordbehandlare?

De tyckte det var positivt:

- att de var oberoende av sekreterarhjälp
  - att de kunde skriva mer respektlöst
  - att de kunde överföra delar av gamla texter till nya
  - att de inte behövde skriva linjärt, dvs att de kunde hoppa i texten
  - att de kunde experimentera med rubriker
  - att de kunde göra utförliga minnesanteckningar.
- Men det fanns det som de uppfattade som negativt:
- de märkte att texterna blev slarviga
  - de läste inte igenom och granskade texten i samma utsträckning
  - det var svårare att orientera sig i längre texter
  - de hade inte tillgång till gamla formuleringar eftersom filen hela tiden uppdateras
  - de blev lätt långrandiga.

Lars Melin vid Stockholms universitet har framför allt undersökt vilken typ av revideringar olika skribenter gör när de skriver på ordbehandlare.

Datorer underlättar ju både själva skrivandet (inskrivandet av text) och omskrivandet (korrigerande, editering etc). Men hur mycket av de underlättande faciliteterna utnyttjar egentligen skribenter? Och utnyttjar de editeringsfunktionerna på ett funktionellt sätt?

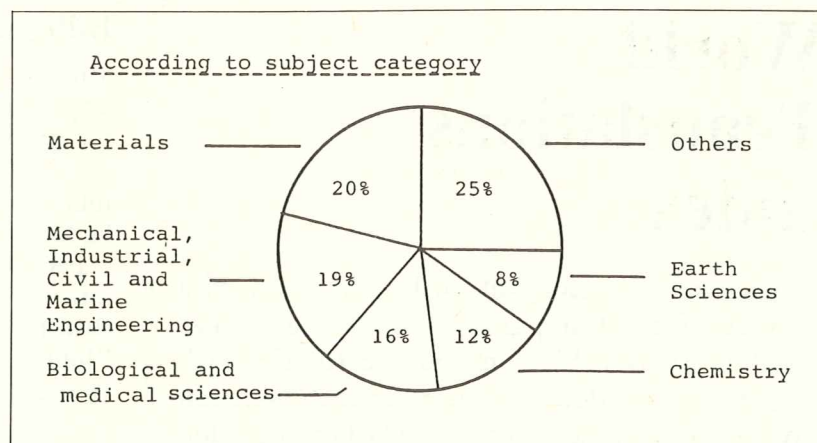
Lars Melin har i samband med datorövningar i skrivning vid Stockholms universitet studerat hur textfiler förändras från skrivtillfälle till skrivtillfälle. En förstudie visar att olika skribenter har mycket olika strategier: somliga bara kompletterar, andra stryker huvudsakligen, åter andra skriver snarare om utan att utnyttja editeringsfunktionerna. Endast ett fåtal utnyttjar möjligheterna att göra djupgående förändringar i textens makrostruktur.

Skrivträning inom processtänkandets ram

Många föredragshållare försökte åskådliggöra hur skrivprocessen ser ut.

Siv Strömqvist ansåg att lärare måste ge eleverna möjlighet att arbeta med hela skrivprocessen genom övningar på alla nivåer, t ex genom övning i stoffsamling, genom samtal om sortering och rubricering, genom läsning för att få förebilder, genom kunskap om skrivregler, genom tillfällena till bearbetning. På så sätt får man självständiga skribenter.

TNC – svensk representant i ITC

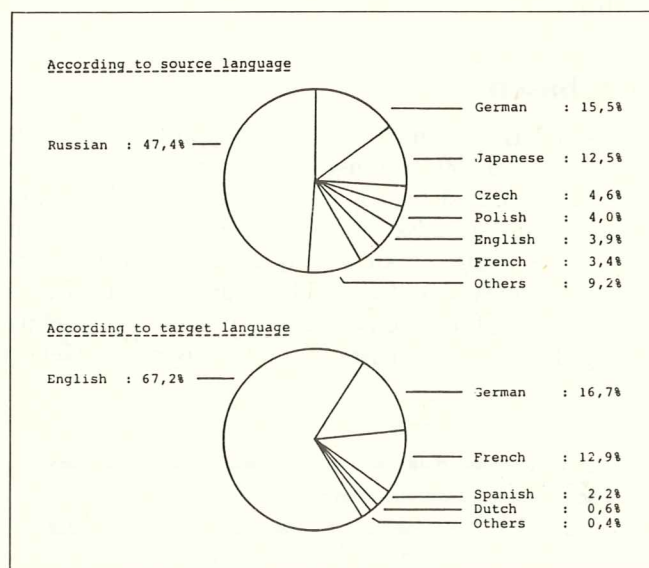

Figur 2.

Sverige har i många år deltagit i ett internationellt samarbete kring dokumentationen av översättningar av tekniska och naturvetenskapliga texter. I samarbetet ligger dels att löpande redovisa de översättningar som görs inom landet och som är åtkomliga, dels att bidra till att finansiera den samordningscentral, ITC (International Translations Centre), som sedan 1961 finns upprättad i Delft, Nederländerna. Övriga länder som deltar i samarbetet är Belgien, Danmark, Frankrike, Portugal, Spanien, Storbritannien, USA och Västtyskland.

Samarbetet har hittills resulterat i att de olika ländernas utvalda organisationer har samlat in uppgifter om översättningar till västeuropeiska språk under årens lopp. Främst är det fråga om översättningar från ryska till engelska, därefter följer tyska-engelska och japanska-engelska. Fördelningen mellan olika källspråk och målspråk framgår av figur 1, och fördelningen mellan olika ämnesområden framgår av figur 2.

Från och med den 1 juli 1988 är TNC svensk representant i ITC. TNCs medverkan i ITC inleddes dock redan före halvårsskiftet i och med att Kjell Westerberg deltog i årsmötet som i år hölls i Madrid. Besluten som fattades gällde budgeten, samarbetsavtal för produktionen av WTI som tidskrift och som databas, en ny presentationsbroschyr, och andra för årsmöten typiska frågor. Värt att notera är att TNC nästa år kommer att stå som värd för årsmötet strax före midsommar.

Figur 1.

Informationsblad om ITC

Tillsammans med detta nummer av TNC-Aktuellt distribuerar vi en broschyr om ITC och de produkter och tjänster som organisationen kan ge. Vi gör detta dels för att vi tror att många företag skulle ha stor nytta av det arbete som utförs inom ITC, dels för att vi eventuellt skall kunna intressera några läsare att informera oss om översättningar gjorda i Sverige.

Myndigheternas skrivande

Under rubriken "Anonymt och kollektivt skrivande hos myndigheterna" talade *Kenneth Larsson*, en av språkexperterna på Statsrådsberedningen:

– Man har under senare år lämnat många förklaringar till varför myndigheternas språk är så ålderdomligt och krångligt. Man har också velat avhjälpa problemet på många olika sätt:

"Myndighetsspråket är ett maktspråk, lär tjänstemännen att veta hut! Språkfrågan är en informationsfråga. Tjänstemännen kan inte skriva, utbilda dem! Det är en tillgänglighetsfråga, en attitydfråga; vi måste bli mer serviceinriktade."

Kenneth Larsson hävdade att det är nödvändigt att förstå den anonyma och kollektiva form av författarskap som bedrivs hos våra myndigheter för att finna de rätta vägarna till ett nytt myndighetsspråk.

Han föreslog ett program för hur språkvårdsarbetet kan bedrivas på en myndighet eller ett större företag.

1. Språkvårdsarbetet bör bedrivas projektvis.
2. Det bör inriktas på arbetsenheter eller genrer.
3. All personal bör vara med på kurserna.
4. Arbetet bör gälla alla nivåer av språket.
5. Arbetet bör ge konkreta yttre resultat i form av nya mallar och anvisningar för skrivande.

Anna-Lena Bucher och Åsa Holmér

World Translations Index

Som svensk representant för ITC har TNC bl a ansvaret för att uppgifter om översättningar gjorda i Sverige blir förmedlade till ITC och tillgängliga via den månatliga indextidskriften "World Translations Index" (WTI) eller den allmänt tillgängliga databasen med samma namn.

Databasen

WTI-databasen, som började byggas upp 1977, innehåller i dag ca 280 000 referenser till dokument eller artiklar inom teknikområdena och naturvetenskaperna översatta till något västerländskt språk. Därutöver finns mer än dubbelt så många dokument tillgängliga via äldre årgångar av indextidskriften WTI och dess föregångare eller via ITCs informationsavdelning i Delft. Exempel på en typisk litteraturhänvisning framgår av nedanstående ruta.

2231. Vorteil der stufenlosen Kondensation in Dampfturbinanlagen. KRIVOSHEI (M. Z.), PURYGIN (A. M.).
DDR, (1986), Russian into German.
ZIID : 849-9796.
- Source : *TEPLOENERGETIKA (MOSCOW)*, ISSN 0040-3636, CODEN TPLOA5, SUN, (1985), 32, no 11, 51-54.

K - Materials. Matériaux. Werkstoffe.

Adhesives and seals. Adhésifs et joints. Klebstoffe und Dichtungen.

2232. Les adhésifs dans l'automobile et les techniques de construction au Japon. PYE (A.).
FRA, (1987), 7 p., English into French.
RNU RENAULT : B21/11306.
- Source : *DESIGN ENGINEERING*, ISSN 0199-5308, CODEN DENGDD, USA, (1987-02), 35-46, 4 p.

2233. Study of the action mechanism of p-dinitrosobenzene in adhesive compositions. TIKHONOVA (N. P.), GINZBERG (L. V.), DONTSOV (A. A.).
INTERNATIONAL POLYMER SCIENCE AND TECHNOLOGY, ISSN 0307-174X, GBR, (1987), 14, no 8, 7-9, Russian into English.
- Source : *KAUCHUK I REZINA*, ISSN 0022-9466, CODEN KCRZAE, SUN, (1987), 46, no 3, 13.

Eftersom Sverige deltar i ITC-samarbetet har svenska användare rätt att söka i databasen WTI till ett reducerat pris. Databasen är tillgänglig via ESA/IRS.

Enligt ITCs statistik finns det få svenska användare av databasen WTI och inte heller många tycks prenumerera på tidskriften WTI. De svenskar som faktiskt använder sig av dessa hjälpmedel gör det dock i ungefär samma utsträckning som användare i andra länder. Det får mig att tro att ITCs tjänster och produkter är väldigt lite kända i Sverige. Utsändningen av den bilagda informationsbroschyren kan vara ett första steg för att rätta till detta förhållande. Ett större steg är möjligt att ta i samband med att ITC håller sitt årsmöte i Stockholm veckan före midsommar. ITCs sekretariat har ställt sig mycket positivt till att den 19 juni i samband med årsmötet ordna ett separat informationsmöte.

Billig prenumeration på WTI 1989

Till dess finns det en möjlighet för intresserade att via TNC eller ITC gratis få ett nummer av tidskriften WTI för att bilda sig en uppfattning om dess värde. För dem som skulle vilja prenumerera på tidskriften är det nu rätt tillfälle, eftersom en prenumeration för 1989 är extra billig för nya prenumeranter.

Facktidsskrifter som översatts från pärm till pärm ingår inte i WTI, men ITC sammanställer i samarbete med British Library Document Supply Centre en publikation "Journals in Translation" som omfattar ca 220 sidor. En ny utgåva har just utkommit.

Uppgifter om översättningar till TNC

Som nybliven medlem i ITC vill TNC gärna att översättningar gjorda i Sverige i ökande omfattning skall tillföras WTI. En del av dessa når vi via bibliografiska databaser och en del ingår i publikationsserier som vi känner till. Vi har dock anledning att tro att vi inte hittar det stora flertalet av de publikationer och artiklar som översatts i Sverige. Därför skulle vi vara tacksamma att få uppgifter om översättningar för att kunna vidarebefordra dessa till ITC. En översättning måste givetvis vara tillgänglig i sin helhet men till vilket pris bestämmer ägaren själv. Eventuella uppgifter kan skickas till TNCs bibliotekarie Gunnar Magnusson.

WTI - god hjälp vid översättandet

Eftersom bl a senaste nytt inom olika teknikområden hör till det som tidigast översatts skulle WTI kunna ge ett bra urval av ny litteratur för de många fackmän som har tillräckliga språkkunskaper och som intresserar sig för teknikutvecklingen i Sovjetunionen, Japan och andra tekniskt avancerade länder. Givetvis kan man också använda sig av ITC-materialet för att undvika dubbelarbete vid översättande. Med kännedom om källdokumentet kan man lätt kontrollera om det redan finns en översättning gjord och var den finns. ITC hjälper den som så önskar både att finna dessa uppgifter och att skaffa fram översättningen.

Kjell Westerberg

Blivande termbank?

En för TNC intressant utvecklingsmöjlighet i ITC-samarbetet är tanken att i fortsättningen lagra även dokumentets titel på källspråket. På så sätt skulle vi kunna få tillgång till en teknisk vokabulär inbäddad i titeltexterna som vore speciellt intressant för översättare. Intressant därför att texterna, som ofta handlar om ny avancerad teknik, innehåller termer som inte lätt hittas i ordlistor och andra uppslagsverk. Förutom att teknikområden som behandlas ofta är på snabb frammarsch är det tal om språk till och från vilka vi ännu inte ens har fullgoda allmäntekniska ordlistor. Tidigare har inte någon sådan registrering av båda dokumentens titlar på både källspråk och målspråk skett men så sker nu och på sikt kan det bli ett tillräckligt underlag för att ge upphov till en egen termbank.

EUROTERM

Maastricht

En nederländsk satsning på terminologi

Att en enhetlig och otvetydig terminologi är viktig i många sammanhang är alla eniga om. Mer sällan är man villig att investera tid och pengar för att bidra till att en samordning mellan olika språkbruk uppnås. Det är därför glädjande att kunna konstatera att det ibland görs regelbunden satsningar.

I Nederländerna och angränsande holländsktalande delar av Belgien har under senare år medvetenheten om terminologiarbetets betydelse nått en nivå som gör att den nederländska staten nu stöder uppbyggnaden av inhemskt terminologiskt kunnande.

I TNC-Aktuellt 1987:2 beskrivs kortfattat planerna för det då nystartade terminologisamarbetet mellan Nederländerna och Belgien.

EUROTERM – nystartat forskningsprojekt

Den 1 januari 1988 startade en kompletterande verksamhet i Maastricht under benämningen EUROTERM. Projektet är knutet till den universitetsundervisning för blivande översättare som har bedrivits sedan många år vid Rijkshogeschool, Opleiding tot Vertaler in Maastricht. Verksamheten sker inom ramen för en stiftelse som har tilldelats 800 000 US dollar för att under tre år hitta de arbetsformer som gör att terminologiarbetet därefter i minskande grad skall behöva statligt stöd. Under denna period skall bli en egen termbank byggas upp. För att snabbt kunna få en tillräcklig volym hos denna termbank, räknar man med att samarbeta med förlag som har ordlistor med flerspråkig terminologi.

En annan gren av verksamheten är forskning kring automatisk översättning. Stiftelseformen gör det möjligt för EUROTERM att bedriva uppdragsforskning. Likaså kan man driva en rent kommersiell översättningstjänst.

Stor vikt vid internationellt samarbete

I styrelsen ingår representanter för nationella och lokala institutioner samt för EG-kommissionens "Terminology and Computer Applications Service" i Luxemburg. Detta visar att man lägger stor vikt vid internationellt

samarbete. Man hoppas för övrigt kunna bli ett s k Service Centre inom TermNet-samarbetet, när ett sådant nät av representationsorgan kommer att byggas upp. Inom EG-samarbetet hoppas EUROTERM bli den organisation som får i uppdrag att skriva de nederländska motsvarigheterna till de ca 100 000 engelskspråkiga definitioner som idag finns i EGs termbank, Eurodicautom.

Termbank under uppbyggnad

De tilldelade medlen gör det möjligt att ha en arbetsstyrka om 4-5 personer. Till detta kommer sedan de resurser som finns inom översättningstjänsten och de studerande som väljer bearbetning av terminologier som arbetsuppgifter. Under 1989 kommer man att koncentrera sig på att omvandla befintligt ordboksmaterial till en termbank. För närvarande undersöker man olika programvaror och i mars hoppas man kunna göra provkörningar. Om allt går optimalt kan man om något år erbjuda en termbank med ca 200 000 termposter av vilka dock ganska få innehåller definitioner. En genomsnittlig termpost kommer att ge nederländsk term med motsvarigheter på de vanligaste främmande språken. Man kan tycka att det skulle vara onödigt att bygga upp en särskild nederländsk termbank, när redan Eurodicautom finns med bland annat nederländsk terminologi. Enligt holländsk uppfattning är innehållet i denna termbank dock alltför magert, med undantag för vissa områden såsom kol, stål och kemiska produkter. Dessutom saknas nederländska termer i många termposter.

Likheter och skillnader med TNC

För TNCs dels blir det intressant att se hur satsningen i Nederländerna utfaller. Flera av förutsättningarna påminner om dem som TNC har: språkområdet är litet, landet är beroende av utrikeshandeln och verksamheten finansieras både med hjälp av statligt understöd och stöd från mer kommersiella verksamheter som anknyter till näringslivet.

Skillnaderna är också påtagliga. Vid en kort första kontakt får man intrycket att svårigheterna i samband med uppbyggnaden av en nationell instans för teknisk terminologi underskattas. På så sätt kan orealistiska förväntningar på snabba, kvalitativt högtstående resultat skapas. Även ett fullgott, hårt arbete under tre år kan under sådana omständigheter lätt bedömas som otillräckligt. Riskerna finns alltså att ansvariga för EUROTERM-projektet tvingas satsa på spektakulära och kort-siktiga projekt på bekostnad av det mer grundläggande dagliga sten-på-sten-byggandet som inte alltid får något erkännande – eller ens rimlig tid – sig tilldelat.

För TNCs del är det glädjande att det uppstår fler nationella terminologiorgan liknande dem som redan finns i Norge, Finland och några ytterligare länder.

Kjell Westerberg

Ny utgåva av Plan- och byggtermer

I dagarna kommer en ny ordlista ut i TNCs publikationsserie. Den här gången är det vår stora byggordlista, "Plan- och byggtermer", som efter omfattande revidering och rejäl utökning är klar för distribution till hugade läsare och användare under namnet "Plan- och byggtermer 1989" (TNC 89).

Ordlistan, som omfattar ca 1 650 svenska termer, innehåller bl a termer använda i *Boverkets nybyggnadsregler*, som trädde i kraft den 1 januari 1989.

Dessutom ingår termer ur de tre lagarna *PBL*, *NRL* och *ESL*, som tidigare har behandlats i en egen ordlista med namnet "Plan- och byggtermer special, Termer ur PBL, NRL och ESL" (TNC 87). De som är intresserade enbart av termerna ur de tre lagarna kan även fortsättningsvis köpa TNC 87.

Vissa termer använda i *SBN 1980* (Svensk Byggnorm) har i nybyggnadsreglerna ersatts med andra eller utgått, men de redovisas ändå i den här ordlistan eftersom SBN gäller under en övergångsperiod.

Även om tyngdpunkten i arbetet har legat på den svenska terminologin finns det för många av termerna utländska term motsvarigheter. Översättningar finns därför till engelska (89% av termerna), tyska (84%) och franska (79%). Dessa har främst hämtats ur vår termbank, *Termdok*, och den kanadensiska termbanken *Termium*.

Plan- och byggtermer i dess olika utgåvor har alltid fyllt ett viktigt behov som samordningsinstrument för terminologin i vissa centrala dokument inom byggområdet och därmed indirekt för branschen i dess helhet.

Vår avsikt är att Plan- och byggtermer även i framtiden skall vara det terminologiska normeringsinstrumentet idag är för byggbranschen. Därför anser vi att terminologin i alla centrala byggdokument bör samordnas samskilt och införas i kommande versioner av ordlistan.

"Plan- och byggtermer 1989" kan beställas genom TNC på telefon 08-735 85 25.

Ur terminologikalendern

10 mars 1989

ISO/TC 37 Terminology. Principles and Co-ordination.

Arbetsgruppsmöten och plenarmöte

Plats: Hotel El Mechtel

Tunis-Belvédère

Tunisien

13-17 mars 1989

International Conference on Terminology Standardization and Unification in Theory and Practice

Konferens anordnad av National Institute for Standardization and Industrial Property (INNORPI), Infoterm, Arab Standardization and Metrology Organization och Beit El Hikma, Tunis.

Plats: I.N.Nor.P.I.

Tunis-Belvédère

Tunisien

Kostnad: US dollar 100

Upplysningar kan fås genom konferenssekretariatet på följande adress:

Mr Zouheir Marrakchi

INNORPI

B.P. 23

10 bis Rue Ibn el Jazzar

1012 Tunis-Belvédère

Tunisien

28 juni 1989

Symposium om datorstödd lexikografi och terminologi

Plats: Lingvistisk Institut, Islands Universitet

Anmälningar och upplysningar:

Eiríkur Rögnvaldsson

Lingvistisk Institut

Islands Universitet

Árnagarði - Suðurgötu

IS-101 REYKJAVÍK

Island

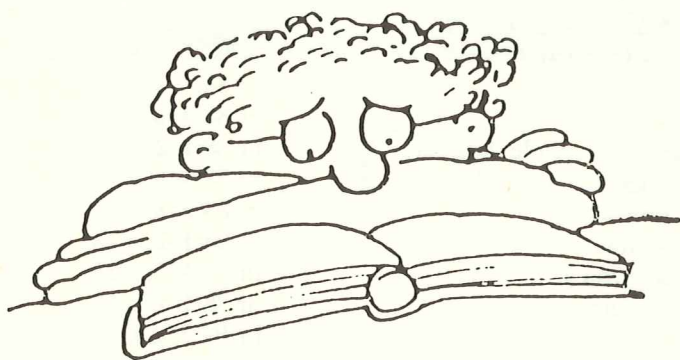
Tel. +354-1-694403/08

Nordterm-samarbete i ny form

Samarbetet mellan de nordiska terminologiorganen inom ramen för Nordterm är vid det här laget väl känt för de flesta av TNC-Aktuellts läsare. Hittills har samarbetet legat på kanslinivå men i november 1988 träffades för första gången styrelseledamöter från Centralen för teknisk terminologi i Finland, Rådet för teknisk terminologi i Norge och TNC i ett informellt möte i Stockholm. TNCs styrelse representerades av ordföranden Lennart Holm och Bo Ralph. Man utbytte erfarenheter och idéer och diskuterade framtida planer för det nordiska terminologiarbetet.

Termfrågor i urval

?

Vi har fått ett brev från Martin Gellerstam, SAOL-redaktör, angående stavningen av *becquerel*, som vi tog upp i förra numret av TNC-Aktuellt. Han skriver: "Hej, jag läste i TNC-Aktuellt att TNC fått många frågor om stavningen av termen *becquerel*. Det står alltså fel i första tryckningen av "SAOL 11", vilket är beklagligt men inte mycket att göra åt. Saken är rättad från och med andra tryckningen men detta är en klen tröst för den som har första tryckningen. Det är alltså ett korrekturfel (ordet kom in i sista stund i själva korrekturet) och är inte frukten av någon medveten försvenskning från SAOL:s sida."

Vi tackar för brevet och noterar att alla är överens om hur *becquerel* stavas.

Fråga: Heter det *dys* eller *dysa* (inom förbränningsområdet) och vad heter det i bestämd form?

Svar: I både "TNC 69 Luftbehandlingsordlista" och "TNC 84 Plast- och gummiteknisk ordlista" står det *dysa* med definitionen 'don för finfördelning av vätska eller för tillverkning av fibrer' (ur TNC 84).

I "Svensk Ordbok" däremot tas både *dys* och *dysa* upp med böjningsvarianterna:

dys -en, -er

dysa -an, -or

I "Bonniers Svenska ordbok" finns endast *dys*, och i "Prismas främmande ord", där ordet anges komma från fornlaviskan över tyskans *Düse*, är *dys* uppslagsord och *dysa* anges endast i andra hand.

Det verkar vara så att *dys* har fått fäste i allmänspråket, medan *dysa* är förbehållet det tekniska fackspråket.

?

Fråga: *Solubilisering* och *solvatisering*, är det inte samma sak?

Svar: Nej, inte riktigt. *Solvatisering* kan ske när ämnen löses i ett lösningsmedel, oftast ett salt i vatten. *Solubilisering* görs för att få ämnen som är olösliga i ett lösningsmedel att *synbart* lösas däri.

Man säger att en jon eller molekyl *solvatiserar* när den binder till lösningsmedlets molekyler, en eller flera av dem, t ex vanligt koksalt i vatten.

Om ett ämne *solubiliseras* löser man det inte i ett lösningsmedel utan i en micell i lösningsmedlet. Miceller, en typ av aggregat, bildar sådana ämnen som består av en hydrofob (vattenavvisande) och en hydrofil (vattenälskande) del, så gör t ex tvål i vatten. Om ämnet som skall lösas är hydrofobt och lösningsmedlet är vatten kan ämnet lösas inuti miceller om sådana finns.

?

Fråga: Ibland säger man *provning* när det är en *analys* av ett prov som avses? Hur skiljs *analys* och *provning* åt definitionsmässigt?

Svar: *Provning* är 'en undersökning för att bestämma en eller flera egenskaper hos ett objekt (prov)' enligt svensk standard SS 02 01 01.

Analys är 'provning i syfte att fastställa kemisk sammansättning'. Provet är ett *analysprov*.

Märk att kortformen *prov* för *provning* inte är så lämplig. I många fall kan förväxling ske mellan utförandet av *provningen* och objektet, *provet*.

?

Fråga: Vad är *aciditet*? Varför använder man inte *pH-värdet* för att ange hur surt vattnet är?

Svar: *Aciditet* är ett mått på vattens eller mera sällan materials eller lösnings förmåga att binda alkaliska ämnen, alkalier, som i sin tur beror på halten av syra i vattnet. *pH-värdet* är också ett mått på halten av syra. De mäts och uttrycks dock på olika sätt.

Aciditeten anges med antalet mol alkalier per liter eller ml som erfordras för att få bort vattnets surhet.

pH-värdet är negativa tiologaritmen för vätejonaktiviteten i vattnet. Om t ex vattnet är surt och innehåller ca 10^{-3} mol vätejoner per liter är *pH-värdet* 3, om halten är ca 10^{-7} mol per liter är *pH-värdet* 7. Vätejonaktivitet är *inte* riktigt detsamma som koncentrationen, utan varierar något med koncentrationen i en lösning.

?

Fråga: Vad är *mekatronik*?

Svar: *Mekatronik* är den teknik som består av elektronik tillämpad inom mekaniken. Som synonym finns *datorstödd mekanik* (se TNC-Aktuellt 1987:4). Det finns fler sådana här tekniker t ex *kemitronik* och det kommer säkert flera liknande benämningar på sådana ämnesområden inom vilket man tillämpar en vetenskap eller teknik inom ett annat.

?

Fråga: Vad är det för skillnad mellan *transkribera* och *translitterera*?

Svar: Att *transkribera* en text är att överföra texten från ett teckensystem till ett annat och då försöka överföra den ursprungliga textens uttal ord för ord.

Att *translitterera* är att *transkribera* genom att överföra ordet tecken för tecken och med vissa regler. Vid *translitterering* tas inte hänsyn till uttal. Regler för *translitterering* och *transkribering* finns standardiserade, bl a i ISO-dokument och i svensk standard, t ex SS 01 10 21 och 01 10 22.

Termregister 1988

TNC-Aktuellt har under rubriken *Termfrågor i urval* presenterat några av de termfrågor som behandlats i det dagliga rådgivningsarbetet.

Ett alfabetiskt register över samtliga dessa termer följer nedan:

aciditet	nr 88:4, s 11	"near letter quality"	nr 88:3, s 12
analys	nr 88:4, s 11	negativ bild	nr 88:3, s 12
arbetsutskrift	nr 88:3, s 12	negativ kontrast	nr 88:3, s 12
avsökare	nr 88:1-2, s 18	NLQ	nr 88:3, s 12
becquerel	nr 88:3, s 12	omvänd video	nr 88:3, s 12
becquerel	nr 88:4, s 11	oscilloskopmarknad	nr 88:1-2, s 18
cellradio	nr 88:1-2, s 18	pH-värde	nr 88:4, s 11
celltelefon	nr 88:1-2, s 18	piezometer	nr 88:1-2, s 18
datorstödd mekanik	nr 88:4, s 11	piezometerrör	nr 88:1-2, s 19
"draft mode"	nr 88:3, s 12	portrycksmätare	nr 88:1-2, s 19
dys	nr 88:4, s 11	prov	nr 88:4, s 11
dysa	nr 88:4, s 11	provning	nr 88:4, s 11
entré	nr 88:3, s 12	regelbaserade system	nr 88:1-2, s 18
entrédörr	nr 88:3, s 12	"reverse video"	nr 88:3, s 12
entreprenant	nr 88:1-2, s 18	råutskrift	nr 88:3, s 12
entreprenuriell	nr 88:1-2, s 18	scanna	nr 88:1-2, s 18
entreprenör	nr 88:1-2, s 18	scannra	nr 88:1-2, s 18
entreprenöriell	nr 88:1-2, s 18	skanna	nr 88:1-2, s 18
entréutrymme	nr 88:3, s 12	skönutskrift	nr 88:3, s 12
expertsystem	nr 88:1-2, s 18	snabb-	nr 88:3, s 12
förstuga	nr 88:3, s 12	snabbutskrift	nr 88:1-2, s 19
isomolal	nr 88:1-2, s 19	solenoid	nr 88:4, s 11
isomolar	nr 88:1-2, s 19	solubilisering	nr 88:4, s 11
isomolär	nr 88:1-2, s 19	solvatisering	nr 88:4, s 11
kemitronik	nr 88:4, s 11	tambur	nr 88:3, s 12
kunskapssystem	nr 88:1-2, s 18	telehamn	nr 88:3, s 12
kunskapsbaserat system	nr 88:1-2, s 18	teleknut	nr 88:3, s 12
mekatronik	nr 88:4, s 11	telenod	nr 88:3, s 12
miljövänlig	nr 88:1-2, s 18	"teleport"	nr 88:3, s 12
miljövänligt papper	nr 88:1-2, s 18	term	nr 88:1-2, s 19
molar	nr 88:1-2, s 19	transkribera	nr 88:4, s 11
molär	nr 88:1-2, s 19	translitterera	nr 88:4, s 11
		tyfon	nr 88:1-2, s 19
		vestibul	nr 88:3, s 12
		video	nr 88:3, s 12
		videobandspelare	nr 88:1-2, s 19
		videobandspelare	nr 88:3, s 12
		"video disc player"	nr 88:1-2, s 19
		videofilm	nr 88:3, s 12
		videokassettspelare	nr 88:1-2, s 19
		videoskivspelare	nr 88:1-2, s 19
		visning med omvända färger	nr 88:3, s 12
		våtutrymme	nr 88:3, s 12
		återanvänt pappersavfall	nr 88:1-2, s 18